



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

**Rodríguez, Alonso**

**Coloniæ Agrippinæ, 1622**

X. De tertio, proximis succurrendi medio, zelo scilicet animarum.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40105**

*Iusti multum faciunt, etsi nil ultra faciant*

Ingenis sanè amor est, quo viri iusti virtutem Deus prosequitur, cum illius intuitu tot nefarios peccatores tolerat, & iis veniam commissorum indulget. Magni ergo faciendi sunt, quotquot in communitate & Republica sunt iusti: utpote qui magnis eam beneficiis afficiunt, & insigne ei bonum præstant; esto aliud non faciant, quam quod pietatem colant, & virtutibus assidue incumbant.

*Religiosis à populo debentur alimenta quia iustitia sua placant Deum.*

Atque hæc etiam vna de rationibus est, quam Theologi & sancti Patres adferunt, ad probandum à populo Religiosis alimenta & necessaria deberi, etsi nullum hi proximo ministerium impendant, sed reclusi sint, & clauetro & cella sua non egrediantur: nam etiam vsque inde ab illo angello maximopere populo & Reipublica profunt, cum ob pauculos illos bonos tot per orbem malos toleret Deus. Quod egregiè confirmat parabola illa Evangelica, in qua, ad conseruandum triticum, zizania abundantia Dominus eradicari vetat, *Ne ferrò colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticum: finite utraque crescere vsque ad messem.*

*Gen. 2. 29. Deus propter Abraham etsi non rogatus liberavit Loth.*

Imprimis vero quoad hoc propositum, potandum & considerandum est id, quod in historia illa superius indicata Scriptura mox addit: *Cum enim subuerteret DEVS civitates regionis eius, recordatus Abraham, liberavit Loth cognatum eius de subuersione urbium, in quibus habitauerat.* Auerte porro non eici, Abrahamum pro Lotho rogasse; sed, quia Abraham ita Deo carus erat, hinc tam ipse quam omnia quæ eius erant, & quæ aliquo modo ad eum attinebant, maximè ei cura fuerunt; atque adeo de Lotho, eius cognato, liberando, & è Sodomitico incendio eripiendo sollicitus fuit, ut eum ad festinanter egrediendum, & se in paruo oppido, haud procul inde disito, saluandum incitans diceret, *Festina, & saluare tibi, quia non potero facere quidquam, donec egrediaris illuc.* O plena pietatis viscera, & bonitatem & misericordiam infinitam, ut dicat, Non potero ante vltionem meam exequi, quam te ipse in tuto collocet!

*Gen. 19. 22.*

*Deus non potest puniri*

Vide obsecro quanti virum iustum faciat re quam Deus, & quid eius in gratiam & dicat & diu iusti faciat. Tu ergo fac iustus sis, & Dei iniustus, & perfectioni comparanda serio incumbe; & certus esto Deum omnia quæ tua sunt, curaturum; ac parentum, con- sanguineorum, amicorum tuorum, & omnium quæ aliquatenus te spectant, recordaturum. Idque eo magis, quo tu magis ad animæ tuæ negotium curandum, teque Deo arctius coniungendum eadem curate negliges, & eorum obliuisceris; etsi alioquin ad ipse ab eo in particulari non postules. Magis quippe rogant, & ad Deum clamant opera, quam verba. Si enim Opera plus iniquitas impij, teste Sacra Scriptura, ad clamant Deum clamat, vltionem ab eo deposcens quam Verba. *(Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra)* altius haud dubiè clamabit vltio. *Gen. 4. 10.* tus & bonitas vitæ, & maiores dabit voces, ad misericordiam impetrandam. & Si iniquitatem inueniendam apud eum qui ad te ad Deum benefaciendum adeo promptus est, & cuius proprium est misereri semper & parcere. Hæc ergo optima cum Deo agendi ratio est, & consanguineis & amicis suis benefaciendi ratio est.

## CAPVT X.

### De tertio proximis succurrendi medio, zelo scilicet animarum.

**Z**elus domus, necnon honoris & gloria tua comedit me, ac viscera mea adullit, & opprobria exprobrantium tibi, id est iniuria & mala, quæ tibi irrogantur, ceciderunt super me, easque, ut mihi factas, sum interpretatus. Est hoc aliud, & quidem de præcipuis proximorum iuuandi medium: quod etiam inter alia media, ad Societatis conseruationem, incolumitatem & incrementum, necnon ad finem spiritualem, ob quem in-

*Zeli misericordiam præstantibus*



Acta fuit (animarum inquam curationem & auxilium) consequendum facientia B. P. N. enumerat. Horum unum, inquit, est *Zelus sincerus animarum ad gloriam eius, qui eas creavit ac redemit, quous alio emolumento posthabito.*

Beatus Augustinus in libro seu exhortatione, quem ad Comitem quendam scripsit de salutaribus monitis, ait, *O mi frater, nunquid ferre a sunt carnes nostrae, ut non contremiscant, Zel etiam sensus nosfer ad amantissimus, Si non mollescat, vel et iam in hunc eurglet ad illa Christi in iudicib. verba, *Ye maledicti in ignem aternum, qui paratus est iam inde à mundi principio usque in sempiternum? Quare non dicimus cum Ieremia Propheta, Quis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem lacrymarum. & plorabo die ac nocte interfectos filia populi mei? Quid porro plorari dolentique salutaris, quam, quem Apostolus plorabat, animarum interitus? Quis infirmatur. & ego non infirmor? Dilectus ab Apostolo, inquit Augustinus, ardentem hunc zelum & desiderium salutis animarum habere, cum etiam Deus ipse in tantum eas dilexerit, ut vnigenitum suum pro iis impendere & offerre non dubitaret. *Qui etiam proprio filio suo non peperit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.* Notandum autem illud, pro omnibus; itaque nullius omnino salutem negligamus, cum suum vnicique singillatim redimendo Deus sanguinem & vitam impenderit.**

Hic animarum, vel potius gloriae & honoris diuini zelus, quidam amoris Dei ignis est, tamque æstuans & ardens, ut eum omnes ament, honorent, & colant, desiderium, ut qui ipsum in se sentit, omnibus illud communicare, & ardorem hunc: in cunctis excitare vellet; & re ipsa, quantum in se est, ad hoc connititur. quin etiam, si quando Deum offendi, & per peccata hominum male haberi videt, & remedium ipse adhibere nequit, ingemiscit, & in lacrymas compassionis prorumpit, hincque zeli ignis viscera eius adedit, adurit & consumit. Talis fuit zelus magnorum illorum

Dei amicorum, & illustrium sanctorum.

Audi, ut suum prodat Ieremias: *Es factus zelus est in corde meo quasi ignis exastuans, claususque in osibus meis: & defeci, ferre non sustinens. ausus enim contumelias multorum, & terrerem in circuitu.* Suum vero Elia: sic describit: *Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt pactum tuum filij Israel.* Suum denique Psalmographus nullo non loco patefacit: *Defectio, inquit, tenuit me pro peccatoribus, dereliquentibus legem tuam.* Et, *Tabescere me fecit zelus meus, quia oblitissus verba tua inimici mei.* Tam vehementem scilicet sancti hi suo in cord: dolorem & amaritudinem sentiebant, quod effusi habentis peccatores legem Dei procularent & violarent, ut interno a nimi dolore etiam corpus macresceret ac tabesceret, & sanguis corruptus computresceret; quin imo is ipse exterius saepe totum hominem proderet. *Vidi, inquit, prauaricantes. & tabescebam, quia eloquia tua non custodierunt.* Ita Dauid Propheetam ignis hic adurebat, ut lacrymas oculi eius distillarent. imo in lacrymas prope totus resoluere tur: *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei quia non custodierunt legem tuam.* Vel ut alio loco lectio præfert, *propter illos qui non custodiunt legem tuam.* Perinde ac dum ignis caminulo subicitur, ipse superne humorem herbarum exstillat: ita pariter in fletum Propheeta liquecebat, dum diuinam maiestatem ab impiis ita ludibrio haberi & offendi videret. Hunc ergo honoris diuini zelum omnes nos præferre par est: & vna de maximis nostris curis & sollicitudinibus esse debet, sedulo operam dare, ut honor Dei quotidie adaugeatur & propagetur, nomen eius sanctificetur & gloriificetur, ac sanctissima illius voluntas fiat sicut in celo & in terra. Maximus è contra nobis dolor & amaritudo animi esse debet, videre non modo id non fieri, verum etiam plane contrariè. Atque hoc demum S. Augustinus esse ait, vere honoris diuini zelo æstuarre. *Zelo domus Dei, ait, comeditur, qui omnia peruersa qua videt, cupit emendare;*

Psal. 118. 53.  
136. 139. &

Zelus fons  
commise-  
rationis &  
lacryma-  
rum.



*Et si emendare non potest, tolerat et gemit.* Vti Samuel Prophetam occasione Saulis fecisse in confesso est, *Verumtamen lugebat Samuel Saulē: quoniam Dominum p̄nitēbat, quod constituisset eum Regem super Israel.*

*Zelus animarū Deo gratissimus.*

*Hom 12 super Ezech. Chrysof. hom. 76. Richard. super Cant. cap 21.*

*Radix zeli horum est caritas.*

*1. Cor. 13. 13. Coloss. 3. 14.*

*Sancti zeli effectus.*

*Zelus maiorem Dei gloriam spectat.*

Hic porro gloriæ & honoris diuini, necnon salutis animarum zelus inter alia quæ in Dei obsequium præstare possumus bona, non postremum, & fortasse primum est, eique gratissimus. Vnde S. Gregorius: *Nullum omnipotenti Deo tale est sacrificium, quale est zelus animarum.* Idem habet Chrysostr. & alij multi sancti Patres: *Nihil sit, inquit, Deo placet, sicut zelus est lucrum animarum.* Ratio est, quia nihil ita gratum ac caritas; eo quod ipsa omnium virtutum princeps sit ac maxima, vti testatur Apostolus, *Mors autem horum est caritas*; & in ipsa tota consistit perfectio; vnde idem eam nuncupat *vinculum perfectionis*. Hic autem zelus, intensus quidam & excellens Dei amor est: ei quippe, qui hoc æstuat, nequaquam satis est Deum quoad potest amare, & seruire, verum etiam quam ardentissime cupit, vt omnes homines eum amare & seruire intendant, vt sanctissimum eius nomen ab omnibus cognoscatur, colatur, glorificetur, & extollatur denique vt Dei regnum se quaquersum extendat, & propageatur. atque hoc vnicum eius gaudium, ac voluptas est. Vnde si quæ peccata, & iniquitates in Deum suum committi viderent, ex adusque intima animæ eius penetrantia penetrant. Quemadmodum filius, qui patrem suum ex corde amat, eum honorari & ad altiora promoueri summopere desiderat; omne vero eius gaudium est, cum illum iam honores adipisci & exaltari videri, si quæ vero illi irrogantur iniuriæ, & offensæ, non minus ob eas contristatur, quam si propria forent, quin etiam magis. Pari modo quisquis hunc honoris diuini zelum possidet, tanto in hunc Dominum suum amore fertur, tamque ardentem diuinam eius maiestatem ab vniuersis honorari, coli, & laudari optat, vt hæc vnicæ eius sint deliciæ & voluptas. & diuerso nihil

eum magis cruciat & torquet, quam videre ita passim homines Deo obliuisci, tamque graues & atroces in eum iniurias peccando committi. Proinde hic eximius & excellens quidam Dei amor est.

Est præterea singularis & præstans quidam actus amoris erga proximum, nam vti amor noster in Deum tum se prodit, cum ob maiorem eius honore & gloriam gaudemus, sed ob iniurias & iniquitates in ipsum admittas dolemus: ita verum erga proximum amorem tum testamur, cum eius bono lætamur, & ob vera eius mala (peccata inquam) serio contristamur, eaque quoad possumus, impeditis procuramus. Quare, vt bene docent sancti Doctores, quicumque scire & nosse vult, vere ne proximum amet, videat num ob eius culpas plangat, spiritualibus vero gratiis illius & profectu gaudeat. Hæc est veri erga fratrem tuum amoris probatio, nimirum, vt non minus eius gaudes bono, quam proprio, eius autem aduersis & malis ita doleas, ac si tua forent. Hoc quoque est proximum amare, sicut temetipsum, vti se fecisse ait Apostolus, dum scribit, *Quis infirmatur et ego non infirmor? quis scandalizatur et ego non trror? quo loco glossa habet, Quis infirmatur in fide, vel in aliqua virtute, et ego non infirmor? id est non doleo de eo, sicut de mespo? Quis scandalizatur in aliqua molestia, et ego non trror igne compassionis?* Tam porro Deo id gratum est, vt, Chrysostr. teste, licet seueras & graues suscipias austeritates, toto vitæ tempore ieiunes, & humi cubes: esto totum substantiam tuam in pauperes effundas, nihil hæc omnia sunt cum ad animarum zelo collecta, Quanto enim anima melior & pretiosior est corpore, tanto plurapræstant, qui confessiones audiendo, prædicando, consilium salutare dando, aliaque opera misericordie spiritualia obeundo, animabus subuenire & mederi satagunt, quam qui largas de opibus suis erogando eleemosynas, corporibus opem adferunt. Quam tute gauderes & exultares, si multa aureorum millia in egenos effudisses? maius autem ac dignius est saluti anima-

*Zeli effectus est amor proximi.*

*Clement. 4. de prescrip. 8. Belis. cap 17.*

*Amor est ga. prax. man. 101.*

*1. Cor. 11. 29.*

*hom 99. 8. hom: 100. per Genes.*

*Zelus animarū melior est he. nescientia.*

*lib. 26.*



in cap. 2. Zelus animarum praeferendus miraculis. Zelus est. Zelus animarum praeferendus miraculis. Zelus est. Zelus animarum praeferendus miraculis. Zelus est.

rum te cooperari. Adajp insuper Chryl-  
stomus amplius esse, & pluris apud Deum  
fieri, ipsum animarum zelum habere,  
quam miracula parare. Nam etsi Moses  
mirabilia, & prodigia multa operatus sit,  
cum populum Israel e seruitute Aegyptia  
eduxit; ea tamen omnia nihil in se habue-  
re, quod cum zelo illo & ardente caritate,  
qua actus, sic pro populo prauaricantē  
apud Deum intercessit, *Aut dimitte et  
hanc noxam, aut si non facis, dele me de li-  
bro tuo quem scripsisti*, valeat equiparari.  
Hoc ergo ait Chryllostomus, omnium, quae  
fecit inquam Moyses, operum, qui tamen  
tot capite mirabilia edidit, fuit maxi-  
mum ac praestantissimum.

*Quam zelus tuo efficax sit ad  
proximorum tuorum curam  
amque ratio*

**Z**elus hic singulariter quoddam & effica-  
cissimum est ad proximos iuuandos,  
inque virtute promouendos medium. Pri-  
mo, quia (vt dictum est) ignis est. Nam  
sicut ignis valde actiuus est, & quilibet in  
se conuertere conatur, & re ipsa etiam con-  
uertit, si in materia ad hoc disposita sit,  
quae si minus ante disposita sit, eam ipse  
etiam huc paulatim disponit. Pari ratione,  
si hic amoris Dei ignis & zelus in nobis ar-  
deat, statim eum etiam ad alios transfun-  
demus, in eisq; amorem Dei accendemus,  
atq; eos in nos conuertemus, efficiendo  
nimirum, vt tales sint, quales ipsi sumus.  
Sicut dicebat Paulus amore Dei ardens,  
*Opto omnes quos audiuimus hodie, fieri tales,  
qualis ego sum.* Cum vero tales nondum  
erunt, eos sensim huc disponemus vt tales  
fiant. Neque enim caritas otiosa est: est si-  
quidem ignis, nunquam quiescens, sed  
semper sursum tendens. Nam, teste S. Gre-  
gorio; *Caritas semper magna operatur: si  
autem non operatur, non est caritas, aut  
saltem magna non est.*

Secundo, adeo zelus hic primarium  
quoddam est proximos iuuandi medium,  
quia ipse in causa est, vt studiose quis, & di-  
ligenter ministeria sua obeat, ac nouas sem-  
per occasiones dari sibi optet, & vltro etiam  
conquirat proximis subueniendi, &  
necesse minime sit violenter huc nos co-  
gi, aut compelli (quia pudorem id nobis  
deberet incurere) sed semper parati inueni-  
amur; imo vero multo plura praestare  
velimus & optemus, quam praestandum oc-  
currat. Porro plurimi hoc refert: Nam cer-  
tu est, nos, du magno seruire, & desiderio  
quid facimus, id bis & duplicato quodamo-  
do facere. Vnde permagni nostra interest,  
zelum hunc habere: nam per illum quod-  
dammodo viuimus, sine illo mortui sumus.

Tertio, zelo agente, proximum iuuandi  
media ipsi conquirimus, atq; etiam inue-  
nimus. Bona voluntas namque & effectus  
optima est inuentrix mediorum ad obti-  
nendum ea quae desiderat. Vnde S. Bonauen-  
tura. *Qui talis inest affectus, illic necessario  
non deerit subuentiois effectus, quantum pi-  
etur opportunitas.* Id est, non est timendum,  
vt inquam proximi vilitatis promouen-  
da occasio desit ei, qui talem habuerit zelum,  
neue eius rei exequenda media. Si in-  
domi desit quod agat, foris inuestigabit:  
quod si non inueniat vbi quae ebat, nos so-  
doehia & carceres publicos adibit, illic fa-  
ne eadem inueniet. Semper enim proximo  
auxiliandi occasionem inuenient operarij  
qui hoc zelo ardebunt. Hac de causa eos  
Scriptura modo vocat venatores: per Iere-  
miam quippe Deus loquitur, *Ecce ego mit-  
ta eis multos venatores, & venabuntur eos  
de omni monte, & de omni valle, & de ca-  
ueris petrarum.* Modo piscatores: neq; ni-  
piscator exspectat donec pisces vltro ma-  
nibus eius innitent, sed potius eos ipse co-  
quirit, diuersisq; artibus, & exquisitis, par-  
ticularibusq; escis & illecebris inescat. Cum  
ergo diabolus ta sit in animab. perdēdis sa-  
gax & solers, nostrū est eadem in eis lucrifaci-  
endi solertiam & diligentiam adhibere.

Quarto, quando zelus hic adest, omnia  
sunt facilia, vniuersae difficultates supe-  
ratur, nihil nobis graue aut laboriosum vi-  
detur.

*Zelus om-  
nes occasio-  
nes quaris  
iuuandi  
proximum.*

*Omnia me-  
dia in da-  
ga, & ad-  
hibet.  
Process. S.  
Religion.  
cap. 17.*

*Iertm. 16.*

*Zelus nihil  
graue, aut  
difficile in-  
dusat.*